

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **T. s. r. o, F.**, IČO: X., proti povinnému: **A. T., nar. X., naposledy bytom Š., o vymoženie 514,74 eur s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 25Er 439/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 31. júla 2012, č. k. 9 CoE 401/2011-38 a proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 16. mája 2011, č. k. 25 Er 439/2006-29 takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a .**

Oprávnenému náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Trnava uznesením z 16. mája 2011, č. k. 25Er 439/2006-29 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil. Zároveň súdnemu exekútorovi nepriznal náhradu trov exekúcie.

Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil poukazom na ust. § 57 ods. 1 písm. g/, § 58 Exekučného poriadku; § 251 ods. 4 a § 103 O. s. p. Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danej veci nie sú splnené podmienky, za ktorých môže súd konať. Jednou z podmienok konania je spôsobilosť byť účastníkom konania. Nakoľko súd zistil, že dňa 3. decembra 2007 povinná zomrela a dedičské konanie č. 26D/1035/2007 bolo dňa 8. apríla 2008 právoplatne skončené pre nedostatok majetku, čím došlo k naplneniu podmienok uvedených v § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku. Oprávnený môže uhradiť trovy súdnemu exekútorovi len v prípade, ak by oprávnený zastavenie exekúcie zaviniť, alebo ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie (§ 203 ods. 2 Exekučného poriadku v spojitosti s § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku). Ust.

§ 203 ods. 1 Exekučného poriadku nie je možné aplikovať z dôvodu, že z ničoho nevyplýva, že by oprávnený zaviniť zastavenie exekúcie. Do úvahy neprichádza ani ust. § 203 ods. 2 Exekučného poriadku, pretože exekúcia bola zastavená v zmysle § 57 ods. 1 písm. g/. Z týchto dôvodov nie je možné uložiť oprávnenému, aby nahradil súdnemu exekútorovi trovy exekúcie. Toto podporuje aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 27/08 z 24. januára 2008, podľa ktorého samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora proti výkonu exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Toto riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie.

Krajský súd v Trnave, konajúci o odvolaní oprávneného proti výroku o trovách exekúcie, uznesením z 31. júla 2012, č. k. 9 CoE 401/2011-38 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správne v zmysle § 219 O. s. p.

Odvolačný súd v podrobnostiach poukázal na odôvodnenie napadnuté uznesenia súdom prvého stupňa a uviedol, že závery súdu prvého stupňa o tom, prečo neboli v prejednávanej veci priznané súdnemu exekútorovi trovy exekúcie, sú dostatočne právne odôvodnené. Z dôvodu potreby vyporiadania sa aj dovolacími námietkami súdneho exekútora a pre úplnosť odvolací súd považoval za potrebné doplniť (§ 219 ods. 2 O. s. p.), že v prípade, ak počas exekučného konania dôjde k úmrtiu fyzickej osoby, konanie sa zastavuje. Exekučné konanie sa zastavilo práve z dôvodu zániku právnej spôsobilosti fyzickej osoby, aj keď sa dedičské konanie zastavilo pre nemajetnosť, a preto nie táto okolnosť je dôvodom pre zastavenie exekučného konania. Nemožno klásť na ťarchu oprávnenému, že došlo k úmrtiu povinnej a keďže dedičské konanie vedené po poručiťke A. T., vedené pod č. 26D/1035/2007 bolo zastavené pre nemajetnosť, nie je možné priznať trovy exekúcie súdnemu exekútorovi voči dedičom povinnej. Pri rozhodovaní o trovách exekúcie je podstatné, že bezprostredným dôvodom zastavenia exekúcie nie je nemajetnosť povinnej, ale strata jej spôsobilosti byť účastníkom exekučného konania.

Proti uzneseniam odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Uviedol, že tak robí na podnet súdneho exekútora, pretože napadnutými rozhodnutiami bol porušený zákon a vyžaduje to ochrana práv a právom chránených záujmov účastníka, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi

prostriedkami. Navrhol napadnuté uznesenia, ktorými súdnemu exekútorovi nebola priznaná náhrada trov exekúcie, zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie. Mimoriadny opravný prostriedok odôvodnil dovolacím dôvodom podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. tvrdiac, že súdy vec nesprávne posúdili po právnej stránke.

V mimoriadnom dovolaní poukázal generálny prokurátor na ust. § 1, § 2, § 3, § 175 h/ ods. 1 a § 175 i/ ods. 1 O. s. p.; § 2ods. 1, § 5 ods. 2, § 37 ods. 1 a ods. 3, § 57 ods. 1 písm. g/ a h/, § 196, § 200 ods. 1 a ods. 2, § 203 ods. 1 a ods. 2 Exekučného poriadku; § 460 a § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Generálny prokurátor uviedol, že v predmetnej veci povinná v priebehu konania zomrela a povinnosti vyplývajúce z exekučných vzťahov smrťou povinného nezanikajú, ale prechádzajú na dedičov, ktorí sa okamihom smrti poručiteľa stávajú subjektom jeho práv a povinností a veritelia môžu od nich žiadať uspokojenie svojich pohľadávok do výšky nadobudnutého dedičstva. V predmetnej veci však poručiteľ žiaden majetok nezanechal a dedičské konanie bolo právoplatne zastavené podľa ust. § 175h ods. 1 O. s. p.

Podľa generálneho prokurátora mala byť exekúcia zastavená podľa ust. § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku a nie podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku. Zastavenie exekúcie podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku prichádza do úvahy, ak nie je daný iný dôvod na zastavenie exekúcie, ale jej pokračovanie by sa priečilo zásadám exekučného konania. Ide potom o akýkoľvek dôvod, ktorý nie je taxatívne uvedený v zákone.

Nesprávna aplikácia ust. § 57 ods. 1 písm. q/ Exekučného poriadku na uvedenú vec mala podľa názoru generálneho prokurátora za následok následné nesprávne rozhodnutie o trovách exekúcie.

Právna úprava zodpovednosti oprávneného za výsledok exekučného konania je vyjadrená v ust. § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého súd môže uložiť oprávnenému náhradu trov iba vo väzbe na jeho zavinenie na zastavení exekúcie v rozsahu nevyhnutných trov. Zo zodpovednosti za výsledok pripúšťa iba jednu výnimku, a to v ust. ods. 2.

Generálny prokurátor je na základe uvedeného toho názoru, že ak z relevantných ustanovení Exekučného poriadku (ust. § 2) jednoznačne vyplýva, že exekútor, ako štátom určená a splnomocnená osoba na uskutočňovanie núteného výkonu rozhodnutí, nemôže odmietnuť vykonať exekúcie, musí mu byť za túto činnosť garantované právo na odmenu. Exekučný poriadok vo svojom ust. § 196 takéto právo exekútorovi navyše i garantuje.

K mimoriadnemu dovolaniu sa vyjadril oprávnený, v ktorom uviedol, že s napadnutým rozhodnutím súdu sa v celom rozsahu stotožňuje a žiada mimoriadne dovolanie zamietnuť. Podľa názoru oprávneného dôvodom pre zastavenie exekúcie je úmrtie povinnej, ktorá zomrela počas exekučného konania dňa 3. decembra 2007, čím došlo k naplneniu podmienok uvedených v ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku. Poukázal, že vzhľadom na skutočnosť, že povinná už právne neexistuje je posudzovanie jej majetku bezpredmetné. Pri rozhodovaní o trovách exekúcie je podstatné, že bezprostredným dôvodom zastavenia exekúcie nie je nemajetnosť povinnej, ale strata jej spôsobilosti byť účastníkom konania.

Oprávnený preto nesúhlasil, aby bol zaviazaný k úhrade trov súdnemu exekútorovi, nakoľko oprávnený môže byť zaviazaný k úhrade trov konania súdnemu exekútorovi len v prípade, ak by oprávnený zastavenie exekúcie zavinil, alebo ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O. s. p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O. s. p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je dôvodné.

Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Vady v zmysle § 237 O. s. p. a tzv. iné vady generálny prokurátor nenamietal, a tieto ani v konaní o mimoriadnom dovolaní nevyšli najavo.

V mimoriadnom dovolaní sa ako dovolací dôvod uvádza, že rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.) z dôvodu, že v predmetnej veci súdy nepriznali súdnemu exekútorovi náhradu trov konania napriek tomu, že Exekučný poriadok takéto právo exekútorovi garantuje.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V danej veci súd prvého stupňa zastavil exekúciu ex offo podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku a nie v zmysle podnetu súdneho exekútora podľa § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku. Súdnemu exekútorovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko neboli splnené predpoklady uvedené v ust. § 203 ods. 1 a ods. 2 Exekučného poriadku. Odvolací súd sa s rozhodnutím súdu prvého stupňa stotožnil a dodal, že nemožno klásť na ťarchu oprávnenému, že povinná zomrela a dodal, že bezprostredným dôvodom zastavenia exekúcie nie je nemajetnosť povinnej, ale strata jej spôsobilosti byť účastníkom exekučného konania. Naopak generálny prokurátor zastáva názor, že exekúcia mala byť zastavená podľa ust. § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku a nie podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku a súdnemu exekútorovi mala byť priznaná náhrada trov konania, nakoľko exekúcia mala byť zastavená z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie.

Podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, exekúciu súd zastaví, ak exekúciu súd vyhlási za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať.

Podľa § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku, exekúciu súd zastaví, ak majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie.

Podľa § 196 veta prvá Exekučného poriadku, za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času.

Podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku, náklady podľa § 196 uhradza povinný.

Podľa § 197 ods. 2 Exekučného poriadku, exekútor môže požadovať od oprávneného primeraný preddavok na odmenu a náhradu hotových výdavkov.

Podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie.

Podľa § 203 ods. 2 Exekučného poriadku, ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, znáša ich oprávnený. To neplatí, ak ide o vykonanie exekúcie na vymoženie pohľadávky na výživnom. V takomto prípade znáša trovy exekúcie súd; súd nemá právo na náhradu trov exekúcie, ktoré platil.

Vzhľadom na vyššie citované ustanovenia Exekučného poriadku Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že rozhodnutia prvostupňového aj odvolacieho súdu sú vecne správne. V danom prípade súd prvého stupňa ex offo exekúciu zastavil a vyhlásil exekúciu za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať (ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku). Rovnako správne súdy v odôvodnení uviedli, že exekúcia bola zastavená z dôvodu straty spôsobilosti povinného byť účastníkom konania, a teda v danej situácii nemožno oprávnenému pričítať vinu na zastavení exekúcie, nakoľko v čase podania návrhu na vykonanie exekúcie ani počas exekúcie nemohol predpokladať, že v jej priebehu dôjde k úmrtiu povinnej. Rovnako správne je konštatovanie odvolacieho súdu, že nemožno uvažovať ani o nemajetnosti povinnej ako o dôvode pre zastavenie exekúcie

(§ 203 ods. 2 Exekučného poriadku), nakoľko exekúcia bola zastavená v zmysle § 57 ods. 1 písm. g/.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dodáva, že súdny exekútor mal v časovom rozmedzí od vydania poverenia na vykonanie exekúcie (22. jún 2006), do úmrtia povinnej (3. december 2007) dostatok času aby zistil nemajetnosť povinnej a podal o tom správu oprávnenému, resp. súdu podnet na zastavenie exekúcie. Z priloženého exekučného spisu vyplýva, že súdny exekútor vydal len príkaz na vykonanie exekúcie zrážkami zo mzdy a iných príjmov (6. november 2006) a po oznámení S. p. o poradi pohľadávky (v ktorom S. p. nevedela určiť termín úhrady pohľadávky, nakoľko už zrážala celú postihnutelnú časť dôchodku na úhradu pohľadávky oprávneného so skorším plnením), súdny exekútor už nevykonal žiadne úkony za účelom zistenia majetku povinnej, ale až na základe oznámenia S. p. doručené dňa 11. februára 2008, v ktorom oznámila, že povinná zomrela, a potvrdenia Okresného súdu Trnava doručené dňa 15. apríla 2010 o úmrtí povinnej, podal súdny exekútor podnet na zastavenie exekúcie. Najvyšší súd Slovenskej republiky k tomu dodáva, že by nebolo spravodlivé, aby nečinnosť súdneho exekútora bola pričítaná na ťarchu oprávneného, ktorý zastavenie exekúcie nezavinil. Okrem toho, Exekučný poriadok umožňuje súdnemu exekútorovi požadovať od oprávneného primeraný preddavok na odmenu a na náhradu hotových výdavkov (ust. § 197 ods. 2 Exekučného poriadku), pričom v praxi je zaplatenie preddavku pravidlom, okrem prípadu, ak exekútor usúdi, že ide o dôvod osobitného zreteľa umožňujúci nezaplatenie preddavku. Z danej situácie však nevyplýva, že by išlo o takýto dôvod hodný osobitného zreteľa.

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania. Hoci súdny exekútor má zákonný nárok na úhradu trov, nemusí to bezpodmienečne znamenať, že tieto trovy aj v každom prípade reálne vymôže (II. ÚS 272/08).

Výklad a použitie § 203 Exekučného poriadku nie je v rozpore s účelom a cieľom tohto ustanovenia, ktoré vo svojom texte nesporne obsahuje aj zákonnú možnosť nepriznať náhradu trov zastavenej exekúcie (m. m. II. ÚS 12/05).

Z uvedených dôvodov sa dovolací súd nestotožnil s dôvodmi mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, a preto mimoriadne dovolanie smerujúce proti uzneseniu súdu prvého stupňa a uzneseniu odvolacieho súdu zamietol (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 1 O. s. p.).

V dovolacom konaní úspešnému oprávnenému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti súdnemu exekútorovi, ktorý podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania a ktorý úspech nemal (§ 148a ods. 2 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich náhradu (§ 151 ods. 1 O. s. p. s použitím § 243i ods. 2 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. augusta 2013

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová